

וזהו כללות הענין דהפצת המעיינות חוצה — שלוקחים את הענינים הכי נעלים, רזין דרזין שבתורה באופן של נס (נס השמן דחנוכה), ועי"ז מאירים את החוץ — "על פתח ביתו מבחוץ" דוקא.

המורם מכל האמור לעיל, שהנקודה הכללית דחודש כסלו (ימי חנוכה וי"ט כסלו) היא — גילוי והפצת פנימיות התורה, רזין דרזין שבתורה, עד לרזין דרזין כפי שהם באופן של נס, וענין זה נמשך — כאמור — גם ב"חוצה".

יב. עפ"ז יובן גודל העילוי דשבת מברכים חודש כסלו:

כל עניני החודש, התחלתם — בשבת מברכים החודש, שאז נמשכת ברכה והמשכה בנוגע לכל עניני החודש. ויתירה מזו: מכיון ששבת מברכים **מברך** את כל עניני החודש, מובן, שיש בו עילוי מיוחד ביחס לכל עניני החודש — שלכן בכחו **לברך** את כל החודש.

וכידוע ומבואר בכ"מ העילוי דברכה לגבי תפלה — ש"ברכה" מורה על היות המברך במקום **שלמעלה** מהמקום שמשם נמשכת הברכה, ולכן: (א) בכחו **לצוות** שתומשך הברכה למטה, (ב) המשכת הברכה למטה היא באופן של **וודאות**, משא"כ ב"תפלה", שהמתפלל נמצא למטה מהדבר שאותו מבקש כו'.

וע"פ המבואר לעיל אודות גודל העילוי דחודש כסלו [הן הענין דתשלום ושלימות המשכן, והן הענין דגילוי פנימיות התורה — הנקודה המשותפת, די"ט כסלו וחנוכה] — הרי מובן גודל העילוי דשבת מברכים חודש כסלו, שבכחו **להמשיך ברכה והמשכה** בכל עניני חודש כסלו.

יג. והנה, נוסף על הקשר דשבת מברכים עם כללות חודש כסלו, שבו נמשכת ברכה והמשכה על כל עניני חודש כסלו — ישנו קשר נוסף בין נקודת חודש כסלו (גילוי פנימיות התורה) לשבת מברכים, ענין הקשור עם כללות ענין **השבת**, כדלקמן.

ובהקדים:

כאשר תובעים לעסוק בהפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה ביתר שאת וביתר עוז [שזוהי כללות העבודה דחודש כסלו, הנקודה המשותפת דחנוכה וי"ט כסלו, כנ"ל בארוכה] — יכולה להתעורר שאלה: מכיון שבדורות שלפנינו הסתפקו ללא הענין דהפצת המעיינות חוצה, ולדוגמא: בזמנו של האריז"ל — "מצוה **לגלות** זאת החכמה" (אגה"ק סכ"ו), אבל לא באופן של **הפצה**, ועאכו"כ בדורות שלפנ"ז, ש"חכמת הקבלה היתה **נסתרה** כו'", וא"כ, היתכן לומר שדוקא בדורנו זה — אכשור דרא בתמי' — בהכרח לעסוק **בהפצת המעיינות חוצה** ?!

ולכאורה, תמיהה זו גדולה ביותר:

בדורו של רשב"י — בעל הזהר (פנימיות התורה) — "לא ניתן רשות

בלתי מוגה

לגלות כו' כי אם ליחידי סגולה בלבד, וכמסופר בזהר (ח"ג רפז, ב) שרשב"י הורה ש"רבי אבא יכתוב, ורבי אלעזר ברי ילעי, ושאר חברי ירחשון בלבייהו" — הגבלות מיוחדות מי יכול להכנס ללמוד פנימיות התורה, ועד כדי כך שהי' עונש של גלות על גילוי פנימיות התורה, כמשנ"ת בהתוועדות שלפנ"ז (שיחת ש"פ לך לך ס"ז, סכ"ח) בנוגע לדברי הזהר בזה (ס"פ לך לך):

בדורו של הרמ"ק — הנה אף שבתורתו מכוארים הענינים דפנימיות התורה באופן של הבנה והשגה יותר מאשר בתורתו של האריז"ל (כפי שרואים בספריו), עדיין הי' הלימוד דפנימיות התורה בהסתר כו', ורק בדורו של האריז"ל (בדור שלאחרי הרמ"ק) — רק אז "מותר ומצוה לגלות זאת החכמה". ואפילו בדורו של האריז"ל, שאז הי' כבר מותר ומצוה לגלות זאת החכמה — גם אז היו כו"כ הגבלות ותנאים מיוחדים כו', כפי שרואים בנוגע לתלמידי האריז"ל, גורי האריז"ל.

ואפילו בדורו של הבעש"ט, מייסד תורת החסידות הכללית — היו עדיין הגבלות מסוימות כו'.

עד שהגיע אדמו"ר הזקן וגילה את תורת חסידות חב"ד, ובפרט לאחר המאסר והגאולה דיי"ט כסלו — שאז התחיל הענין ד"פוצו מעינותיך חוצה", באופן של הפצה דוקא (לא רק גילוי), עד ל"חוצה". ומדור לדור הולך ונמשך כללות הענין דהפצת המעיינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז.

ולכאורה תמוהים הדברים: מכיון שהעבודה בדורות הראשונים היתה בשלימותה גם ללא הפצת המעיינות חוצה, כיצד יתכן לומר שדוקא בדורות זה — אכשור דרא בתמי' — צריכה ומוכרחת להיות העבודה דהפצת המעיינות חוצה?!

הנה תמיהה כזו מצינו גם בנוגע לכללות החידוש דיום השבת לגבי ששת ימי בראשית, כדלקמן.

יד. בריאת העולם ע"י הקב"ה בששת ימי בראשית היתה בתכלית השלימות, כמ"ש "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", היינו, ש"תורת אמת" אומרת שכל עניני הבריאה הם באופן ד"טוב מאד", שבוה נכלל גם העילוי דאתהפכא חשוכא לנהורא, כמבואר במדרש (ב"ר פ"ט, ז) שמ"ש "והנה טוב מאד" קאי על יצה"ר, היינו, לאחר ששנפעל הענין ד"בכל לבבך בשני יצריך", אתהפכא חשוכא לנהורא.

ואעפ"כ, כאשר מגיע יום השבת — נאמר בו "אשר ברא אלקים לעשות", שפירושו — לתקן, היינו, ש"כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשי' תיקון" (שם פ"א, ו).

[מאמר המוסגר:]

בלתי מוגה

בנוגע לענין שעשי' הוא מלשון תיקון, מובא בדרושי חסידות (המשך תער"ב ח"ג ע' א'שפט) דוגמא לדבר — ממ"ש (ר"פ תצא) **"ועשתה את צפרני"**, שפירושו — **תיקון** הצפרניים שיהיו באופן הרצוי.

וענינו בעבודת האדם:

אע"פ שצפרניים הם דבר חיצוני, שלכן חותכים ושורפים אותם כו' — אעפ"כ, הרי הם חלק מגוף האדם, ומורים על שלימות מציאותו כו' (נגמרו שערותיו וצפרניו). — אלא יש להזהר להשתמש בהם אך ורק לתכלית הרצוי. כלומר: תכונתם של הצפרניים היא — לגרד ולדקור כו', ולזה דרושה זהירות מיוחדת — שהשימוש בצפרניים לתכלית זו יהי רק בנוגע לעצמו, ולא בנוגע לזולת, כידוע אוהרת רבותינו נשיאינו בזה (ראה גם "היום יום" כ"ב אלול).

וזהו גם ביאור והסבר שייכות הענין ד"ועשתה את צפרני" לכאו"א מישראל בזמן הזה, אף שכללות הדין דיפת תואר שייך באופנים מיוחדים כו' — מכיון שענין זה שייך גם בעבודה הפרטית דכאו"א מישראל, שצריך להיות תיקון הצפרניים שלא להשתמש בהם כדי לדקור את הזולת, כנ"ל].

ותיקון זה ("אשר ברא אלקים לעשות — לתקן") נפעל ע"י עבודת האדם — כמבואר שם המשל מ"תורמוסים", שמצד עצמם אינם ראויים למאכל אדם, כי אם ע"י עבודתו של האדם שמתקנן ופועל בהם שיהיו ראויים למאכל אדם, ואז נפעל בהם עילוי גדול יותר מכמו שהם מצד עצם כריאתם — שמתעלים מסוג **הצומח** להיות דם ובשר כבשרו של סוג המדבר, ועאכו"כ — דם ובשר כבשרו של יהודי, "אתם קרויין אדם" ע"ש אדמה לעליון, ואצל בניי גופא — אכילת שבת, שהיא **מצוה** מצד עצמה (עונג שבת), לא רק **"לשם שמים"**.

ומכיון שהאדם פועל תיקון וחידוש בעניני הבריאה ("לעשות — לתקן"), לכן, נעשה האדם **שותף** להקב"ה במעשה בראשית, היינו, שהחידוש הנפעל על ידי עבודתו הוא ע"ד ובדוגמת החידוש שנפעל ע"י הקב"ה, שהרי להיותו **שותף** להקב"ה, מובן, שפעולתו בדבר היא בדוגמת הפעולה של השותף הראשון — הקב"ה.

ולכאורה תמוה ביותר: מכיון שכל עניני הבריאה דששת ימי בראשית היו בשלימות — כיצד שייך לומר שלאחרי כל זה ישנו עדיין **חסרון** בדבר (לא רק שמוסיפים עילוי ושלימות בדבר), ועד לחסרון הדורש **תיקון** (שבזה מודגש גודל החסרון שבדבר)?!

ונקודת הביאור בזה — שענין זה נפעל מצד גודל העילוי דיום השבת (שבו נאמר "אשר ברא אלקים לעשות"), היינו, ששלימות עניני הבריאה באופן

בלתי מוגה

ד"טוב מאד" היא — בערך וביחס לדרגא דששת ימי בראשית, אבל בערך וביחס לתכלית העילוי דיום השבת — הרי זה במצב של חסרון הדורש תיקון. כדלקמן.

טו. ובהקדים:

נתבאר בהתוועדות שלפנ"ז (שיחת כ"ף מרחשון סט"ו-טז) בענין אמירת תחנון לאחר תפלת העמידה דוקא — שאין הכוונה שכאשר האדם מגיע לעילוי ותפלת העמידה אזי מתחיל להרגיש את החסרונות שהיו אצלו **מקודם לכן** ולא הרגיש בהם, היינו, שעד עתה ניהל את חייו מתוך **טעות** שאין בו חסרונות אלו — ח"ו לומר ענין כזה אודות כל בני", **שכולם** אומרים תחנון לאחר תפלת העמידה דוקא! — אלא כודאי הכוונה כזה היא, שלפני שהגיע לעילוי ותפלת העמידה היתה אמנם עבודתו בתכלית השלימות ללא כל חסרון. אבל — שלימות זו היא לפי ערך מעמדו ומצבו בהוה, משא"כ לאחר שמתעלה בעבודתו לדרגא **נעלית יותר**, "כעבדא קמי מרי" — הנה לפי ערך וביחס למעמדו ומצבו החדש, נחשבת עבודתו הקודמת לענין של חסרון, ולכן, אומר תחנון כו'.

וזהו גם הביאור בלשון חז"ל "כל ימיו בתשובה" — היינו, שלמרות שאתמול עשה כבר תשובה נכונה בתכלית השלימות, הרי כל זה הוא בערך וביחס למעמדו ומצבו דאתמול, אבל לאחר שנתעלה היום לדרגא נעלית יותר, עליו להוסיף בעבודת התשובה, מכיון שהתשובה דאתמול אינה בשלימות ביחס למעמדו ומצבו הנעלה דיום זה (ראה תניא פכ"ט).

ועד"ז בנוגע לעניננו — התיקון כמעשה הבריאה מצד העילוי דיום השבת:

אע"פ שכללות הבריאה היא באופן ד"טוב מאד" — הרי זה רק בערך וביחס לדרגא דששת ימי בראשית; אבל לאחר שמגיעים לדרגא דיום השבת, תכלית העילוי — הנה לא זו בלבד שבערך וביחס לדרגא זו יש מקום לשלימות נעלית יותר, אלא עוד זאת, המצב הקודם (דששת ימי בראשית) הוא באופן של **חסרון**, עד לחסרון הדורש **תיקון**, וכל זה — כאמור — מצד גודל העילוי דיום השבת.

טז. עפ"ז מוכן הביאור בנוגע לכללות הענין דהפצת המעיינות חוצה בימינו אלו דוקא — ע"ד הביאור דלעיל בנוגע לענין השבת (וזהו הקשר שבין כללות הענין דחודש כסלו ליום השבת):

שלימות העבודה בדורות הראשונים גם ללא הפצת המעיינות חוצה, היא — בערך וביחס למעמד ומצב ההוא; אבל ככל שהולכים ומתקרבים לקראת הגאולה העתידה, מדור לדור, הנה לפי ערך וביחס לעילוי זה (עבודת ההכנה

בלתי מוגה

לגאולה העתידה) אזי אופן העבודה הקודם (ללא הפצת המעיינות חוצה) הוא באופן של **חסרון** (למרות שבמעמד ומצב ההוא היתה עבודה זו בשלימותה), ולכן, דוקא בדורות האחרונים, ובפרט בדורנו זה, צריכים לעסוק בהפצת המעיינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז.

יז. ההוראה מכל האמור לעיל — בנוגע לפועל:

בעמדנו בשבת מברכים חודש כסלו, שאז נמשכת ברכה והמשכה בנוגע לכל עניני חודש כסלו, שנקודתם הפנימית היא גילוי והפצת המעיינות חוצה — הרי זה זמן מסוגל ומוכשר ביותר לקבל החלטות טובות להוסיף בכל הפעולות והפעולות המעיינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז.

וכמו כן — החלטות טובות להוסיף בכל הענינים ד"מבצע חנוכה", כולל — התוכן הפנימי שבדבר — שמלבד עצם קיום המצוה שהדלקת נרות חנוכה [א' מו' המצוות דרבנן], הרי עי"ז נמשכים אצלו הענינים דפנימיות התורה, רזין דרזין שבתורה — בחי' ה"שמן" שבתורה, ועד לגילוי רזין דרזין באופן של נס — **נס** השמן (כנ"ל סי"א).

כלומר: כאשר יהודי מדליק נרות חנוכה במעשה בפועל, אזי יש לו את הענין דרזין דרזין שבתורה באופן של נס! ואין כל נפק"מ אם הוא מבין ומרגיש זאת כו' — זוהי מציאות הדברים, ואדרבה: עי"ז שיקיים את הדבר במעשה בפועל — "נעשה", הנה סוכ"ס יבוא גם להבנת הדברים — "נשמע".

ומזה מובן גודל העילוי שנפעל ע"י ההתעסקות ב"מבצע חנוכה" — שכאשר נגשים ליהודי ברחוב ופועלים עליו להדליק נר חנוכה, הנה למרות שמדובר אודות הדלקת נר **גשמי**, על פתח ביתו **מבחוץ**, **משתשקע** החמה, ובזמן **הגלות** — גם אז נפעלים כל עניני חנוכה [ואדרבה: כל הענין דחנוכה הי' בעקבות גזירת הגלות, עד למעמד ומצב "שנכנסו יוונים להיכל כו'", ויתירה מזו: טמאו את כל **השמינים** שבהיכל כו'], היינו, שמלבד קיום המצוה כפשוטה, נמשך ונפעל אצלו גילוי **רזין דרזין** שבתורה באופן של **נס**!...

ולכן, כאשר כאו"א יתבונן בגודל העילוי שבדבר — הרי בודאי יגיע למסקנא שיש להניח את שאר עניניו על הצד (למרות היותם ענינים חשובים ונעלים כו'), ולהתמסר לפעולות ד"מבצע חנוכה".

זאת ועוד: שאר עניני עבודתו יכולים להעשות גם בזמן אחר, אבל הענין ד"מבצע חנוכה" (עם כל העילויים שבו) יכול להעשות אך ורק במשך חודש כסלו, ואילו בזמן אחר — גם אם ירצה, לא יוכל לעסוק בענין זה!

יח. ויה"ר שכאו"א יוסיף בכל הפעולות ד"מבצע חנוכה", כולל — התוכן הפנימי שבדבר — הפצת המעיינות חוצה, שזוהי הנקודה המשותפת די"ט כסלו וחנוכה.

בלתי מוגה

וע"י ההתעסקות בכל הענינים הקשורים עם נרות חנוכה – זוכים בקרוב ממש לקיום היעוד "אני מראה לכם נרות של ציון" (יל"ש ר"פ בהעלותך). מנורה של שבעה קנים – בביהמ"ק השלישי, שיכנה במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו.

וכל ענינים אלו מתוך שמחה וטוב לבב – שע"י זוכים לקיום היעוד "אז ימלא שחוק פינור", "אלה תולדות יצחק" (כנ"ל ס"ט) – בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש.

* * *

יט. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ויאמר לו יהונתן גר'.

* * *

כ. נהוג ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, וכן לבאר ענין בהערות אאמור"ר על הזהר דפרשת השבוע.

על הפסוק "וימלאו ימי" (פרשתנו כה, כד), מפרש רש"י: "אבל כתמר כתיב ויהי בעת לדתה, שלא מלאו ימי' כי לז' חדשים ילדתם".

וצריך להבין:

(א) מה קשה בלימוד פשוטו של מקרא **בפסוק זה** שלכן מבאר רש"י **כאן** את החילוק שבין פסוק זה למ"ש בתמר "ויהי בעת לדתה"?!

כאשר הבן חמש למקרא לומד פסוק זה – הרי זה פסוק המוכן בפשטות, ואין בזה קושיא כלל, כי – מלבד הסתירה שבין "וימלאו ימי" למ"ש בתמר "ויהי בעת לדתה", אין כל קושי בפסוק, וסתירה זו – תתעורר אצלורק **לאחרי** שילמד את הפסוק "ויהי בעת לדתה" שבפ' וישב (לח, כז), כפי שאכן נעמד רש"י על סתירה זו בפירושו בפ' וישב. וא"כ, לשם מה זקוק רש"י לפירוש כלשהוא בפסוק דילן – מהי הקושיא המתעוררת בפסוק דילן, שאותה מתרץ רש"י בהביאו קושיא נוספת – סתירה מפ' וישב?!

[כמו כן דרוש ביאור בד"ה שלאח"ז: "והנה תומם – חסר, ובתמר תאומים מלא, לפי ששניהם צדיקים, אבל כאן אחד צדיק ואחד רשע" – מדוע נעמד רש"י על קושיא זו **בפרשתנו**, לפני שלומדים מ"ש בתמר "תאומים" מלא?! – וכפי שנתבאר פעם ביאור הדבר (שיחת ש"פ ראה תשמ"ג סכ"ב)].

(ב) לשם מה כותב רש"י שתמר "לז' חדשים ילדתם" – כדי לבאר את החילוק שבין "וימלאו ימי" ל"ויהי בעת לדתה", מספיק לומר שאצל רבקה היו "מלאים" ואצל תמר "**חסרים**", כלשון המדרש: "להלן **חסרים** וכאן מלאים", וכן הוא לשון **רש"י** בפ' וישב: "כאן **לחסרים**", וא"כ, מדוע דוקא **כאן** נכנס רש"י לפרטי החילוקים שבדבר, אם החסרון הי' בימים בלבד, או חסרון

בלתי מוגה